

Prof. Dr. Habil. Andrzej Janicki*

***"Region Wirtualny PBU a Grupa V4
- twórcze relacje,,
(ang. "Virtual Region PBU and V4 Group
- creative relationship,,)***

*Alfa-Omega Foundation, Warsaw, Poland

*Faculty of Mathematic and Natutal Sciences

John Paul II Catholic University of Lublin, Poland

*The Military Institute of Aviation Medicine in Warsaw, Poland

BRIDGING THE V4DIS ACTIVITY WITH POLAND-BIELARUS- UKRAINE NEW EUROPEAN PROJECT IMPLEMENTATION

Prof. Dr. Habil. Andrzej Janicki

Faculty of Mathematic and Natural Sciences

John Paul II Catholic University of Lublin, Poland

The Military Institute of Aviation Medicine in Warsaw, Poland

Monika Walczak, BSc

Polish Ministry of Foreign Affairs

ISSS/V4DIS Conference – Hradec Kralove
April 2009

World

(Holistic approach)

Globalized environment

Universe & Nature

Physical objects & Ideal forms

Information Society & e-Economy
(Knowledge based economy)

Self-organized
Independent
Set up managed by consortium
Synergy and added value effect
E-Democracy
Educator system

World (Holistic approach)

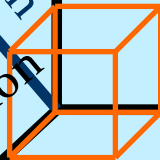
Globalized environment

Virtual
Region

teleparticipation
telework
telecooperation

e-Economy
E-Government

telebusiness

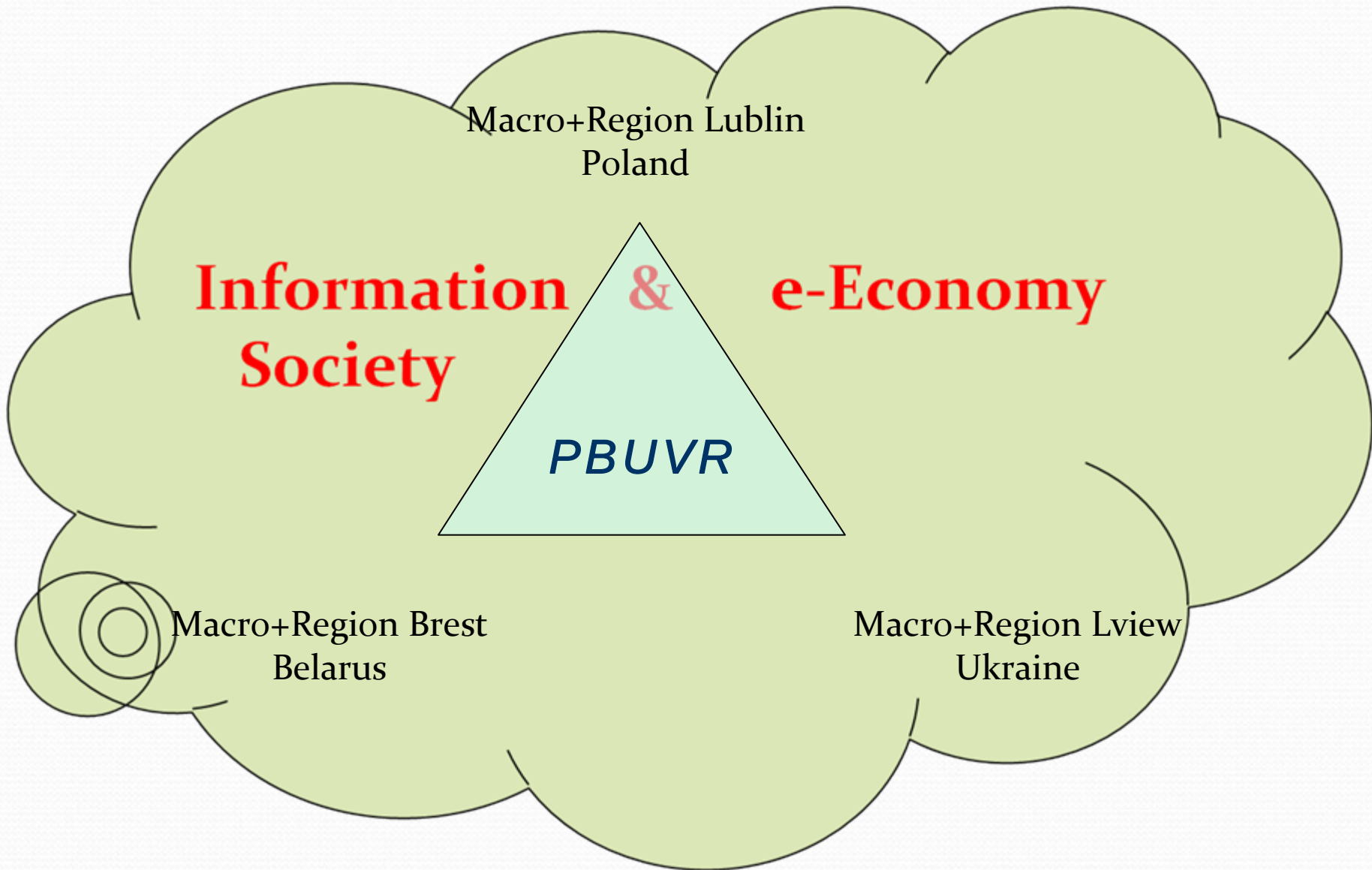

What Virtual Region is in fact?

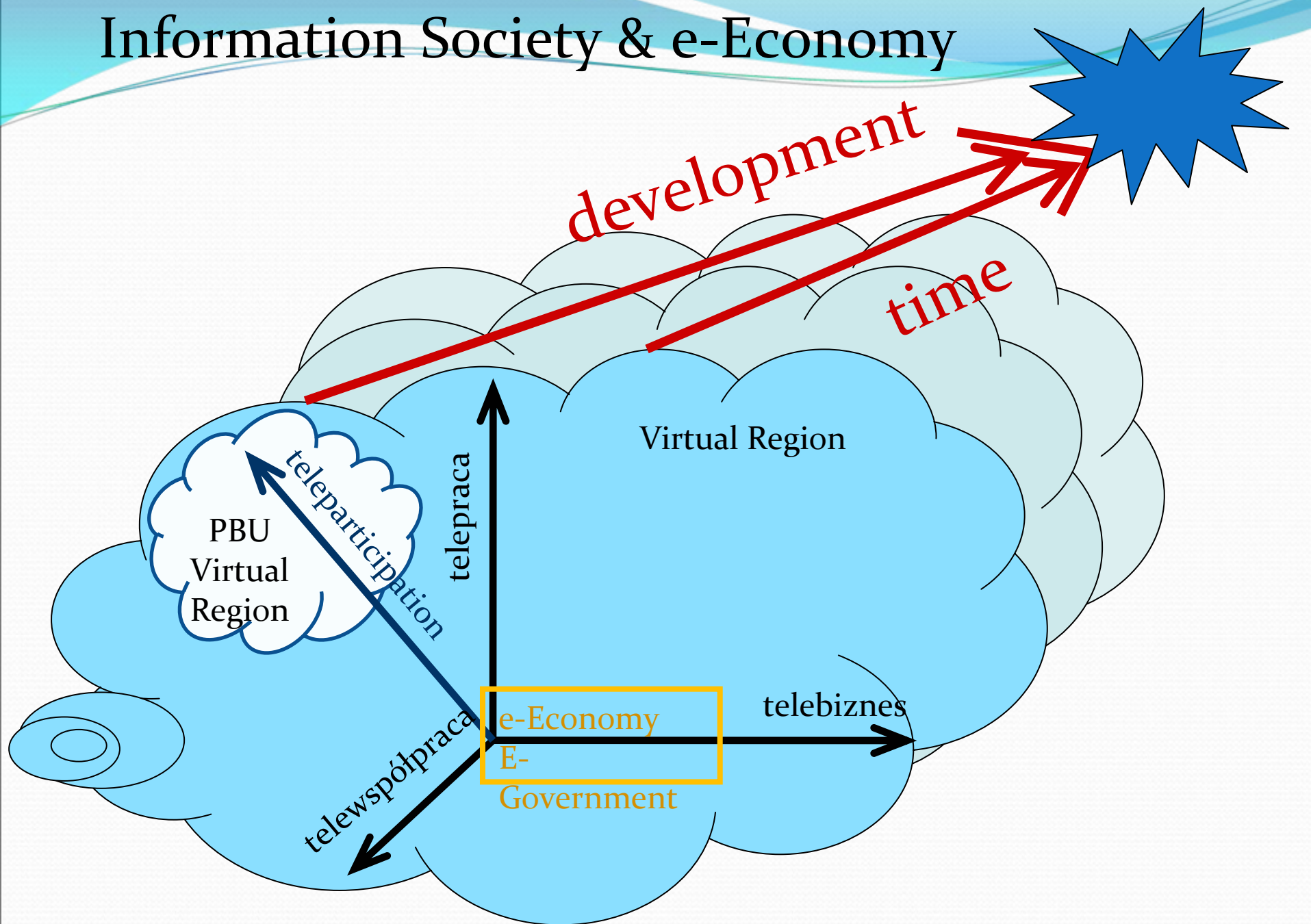
It is:

- Self-organized locally and/or globally
- Relatively independent from geographical and local government point of view but local region is following all obligatory laws and regulations
- Set up as well as it is managed by a specialized consortium
- The backgrounds for the consortium partnership are civil law agreements
- Synergy and added value effect are main motivation to common
- E-Democracy (transparency of administration and the clear acces to participaton in public decision-making)
- The Educator system is the way to accelerate and expand the e-marketplace

Globalized environment

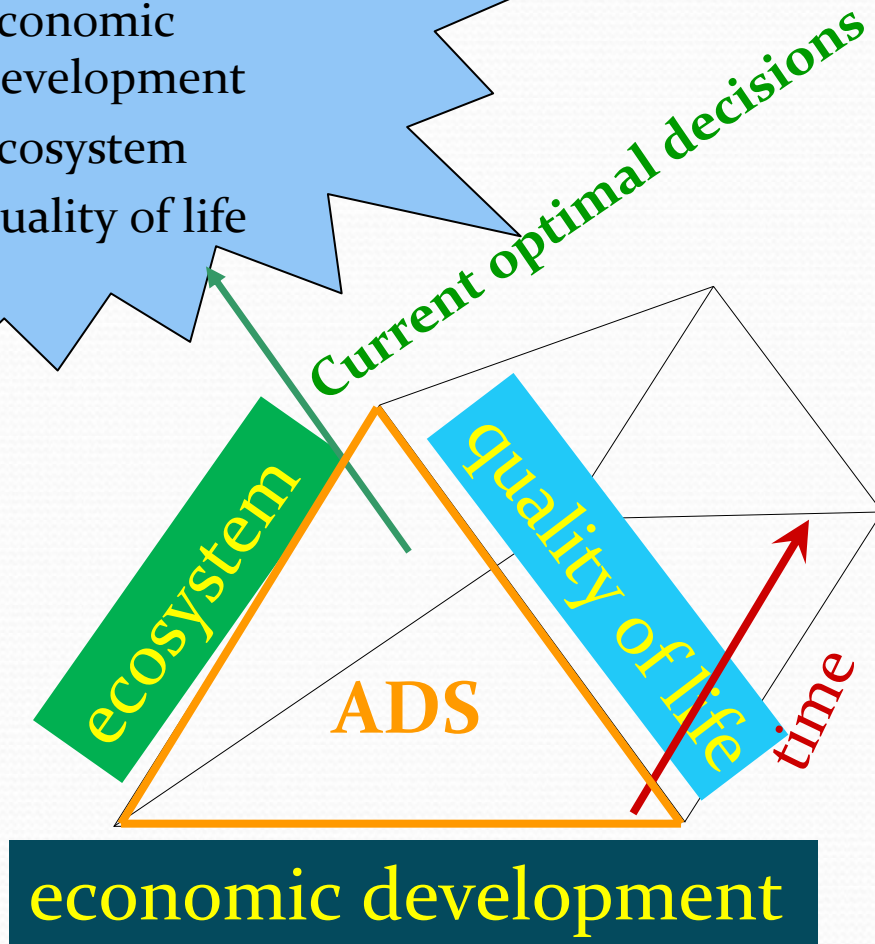
Information Society & e-Economy

Sustainable development

State of:

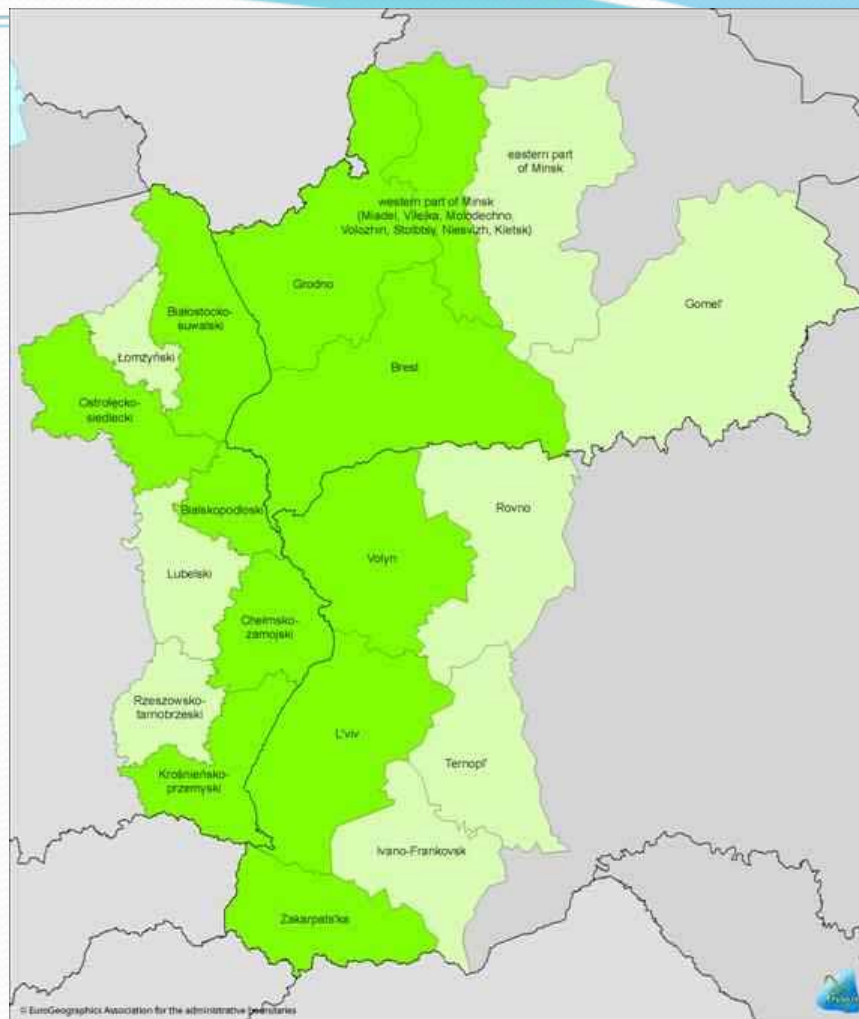
- economic development
- ecosystem
- quality of life

A dmissible
D ecisions
S pace

V4 DIS & idea of PL-BY-UA Programme

- In the common european area there is a separated the subarea of the Central-Eastern Europe.
- In the frames of V4DIS mission, in which the attention is put on the field of V4 countries e-Government development on state and regional levels, there are also developed definitions and mechanisms of so called Virtual Region.
- Going forward with this concept of Virtual Region there is arising the need for development of connection between Central European e-Government with some examples of such system of e-Governemnt, which could create a possibility to achieve social and economical goal in the frames of EU Operational Programme Poland-Bielarus-Ukraine.

Geographical Eligibility ENPI CBC 2007-2013 Crossborder Cooperation Poland/Belarus/Ukraine

- Cooperation areas
- Adjacent cooperation areas

0 250 Km

OGÓLNY OPIS PROJEKTU

WSPÓŁFINANSOWANEGO W RAMACH PROGRAMU OPERACYJNEGO POLSKA-BIAŁORUŚ-UKRAINA 2007-2013

Projekt o nazwie „Wirtualny Region Polska-Białoruś-Ukraina” realizowany będzie przez siedmiu partnerów instytucjonalnych z trzech sąsiadujących krajów. Liderem Konsorcjum będzie Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II. Projekt ten ma na celu szeroko rozumiane współdziałanie społeczności lokalnych ponad granicami administracyjnymi (krajowymi i regionalnymi) organizowane sieciocentrycznie. Projekt będzie oparty na koncepcjach i rozwiązaniach tzw. Wirtualnego Regionu™.

Autorzy Projektu stawiają sobie za cel stworzenie, przetestowanie i udostępnienie internetowej platformy międzynarodowej partycypacji. Planuje się wykorzystać najnowsze osiągnięcia technologii IST. Zadaniem platformy internetowej ma być wsparcie procesu budowy transgranicznych powiązań sieciowych — zarówno obywatelskich jak i instytucjonalnych. Platforma integrować będzie rozwiązania przeznaczone dla różnych grup beneficjentów, dostosowane do ich potrzeb. Projekt zakłada realizację platformy w czterech przestrzeniach: Informacyjnej (e-Content); administracyjnej (e-Governance); transakcyjnej (e-Business) oraz edukacyjnej (e-Learning).

Na platformie integrowane będą specjalistyczne aplikacje webowe posiadające funkcje przeznaczone m. in. do: rozwiązywania specyficznych problemów lokalnych społeczności; wspomagania aktywizacji obywateli, przedsiębiorców oraz instytucji publicznych na obszarach objętych Projektem; na wspomaganiu procesów współdziałania społeczności w regionach przygranicznych i tworzenia spójności funkcjonowania tych obszarów. Istotnym mechanizmem owej platformy jest wielofunkcyjny portal współpracujący z zespołem wortalii, a także układ dwóch zwierciadeł współpracujących z nią wirtualnie.

Projekt zakłada uruchomienie i przetestowanie minimum trzech aplikacji zapewniających funkcje: transakcyjne (w przestrzeni e-Business); wspomagające aktywny udział obywateli w procesach decyzyjnych regionalnych/lokalnych władz samorządowych (funkcje e-Participance wbudowane w przestrzeń e-Governance); informacyjne, szkoleniowe i treningowe (wbudowane w przestrzeń e-Learning).

Postawione w projekcie cele wyznaczają trzy główne fazy jego realizacji. Pierwsza faza projektu planowana jest na 9 miesięcy. Polegać będzie ona na stworzeniu zintegrowanego systemu informacyjnego oraz uruchomieniu internetowej platformy systemowej integrowania bazy wiedzy i wspomagania decyzji oraz co najmniej trzech aplikacji webowych w wersjach testowych.

Druga faza projektu (planowana na 3 miesiące) polegać będzie na testowaniu poszczególnych aplikacji i ocenie ich użyteczności. W trzeciej fazie przeprowadzone będą badania jakościowe na wyselekcjonowanych grupach docelowych beneficjentów (obywatelach, przedsiębiorstwach, instytucjach publicznych samorządowych oraz edukacyjnych). Faza ta przewiduje także promocję platformy wśród grup docelowych i ich szkolenia. Projekt kończyć się będzie po 24 miesiącach finalną ewaluacją i rekomendacjami dalszego rozwoju platformy.

Grupa Wyszehradzka, regionalne porozumienie oparte na podpisanej w 1991 deklaracji o współpracy Polski, Węgier, Czechosłowacji w celu dążenia do integracji europejskiej. Nazwa wywodzi się od węgierskiego miasta Wyszehrad, gdzie odbyło się spotkanie prezydentów Czechosłowacji, Polski i Węgier. Określana wówczas jako Trójkąt Wyszehradzki, po rozpadzie Czechosłowacji przyjęto obowiązującą do dziś nazwę. Grupa Wyszehradzka stanowi forum konsultacji w zakresie polityki zagranicznej i transgranicznej współpracy. Spowolnienie procesu integracyjnego z UE doprowadziło do podpisania Środkowoeuropejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (CEFTA), które weszło w życie w 1993 i zaczęło przynosić efekty w wymianie gospodarczej, tworzeniu wolnego rynku, poszerzyło się także o nowe państwa. Państwa wyszehradzkie uważane były do połowy lat 90. za jedno z najbardziej dynamicznie reformujących się politycznie i gospodarczo spośród krajów Europy Środkowo-Wschodniej (później za takie zaczęto traktować również Słowenię i Estonię).

INSTYTUCJE

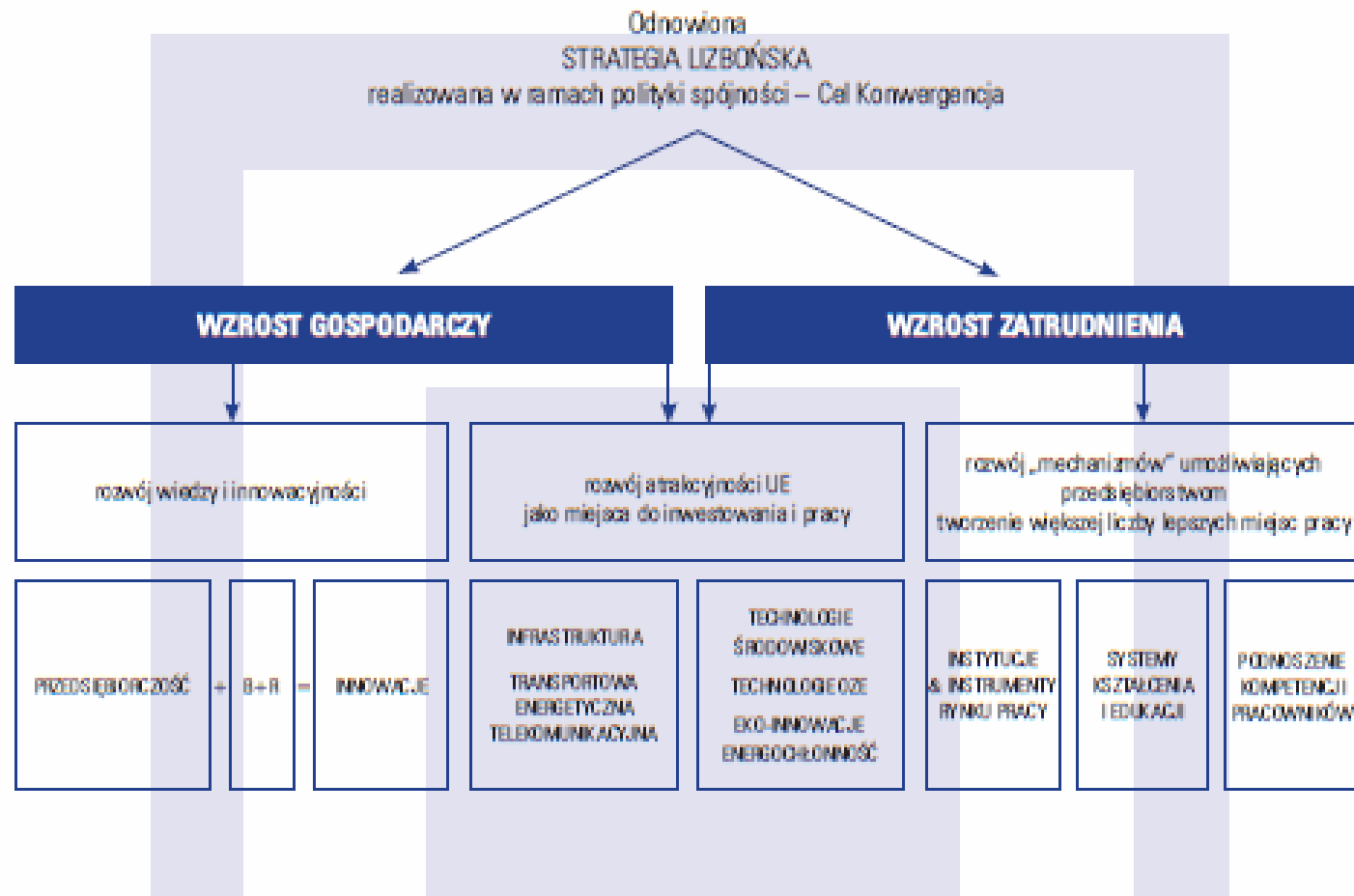
- Współpraca Wyszehradzka opiera się wyłącznie na konsultacjach; na które składają się regularne spotkania na różnych poziomach (prezydentów, premierów, ministrów spraw zagranicznych itp.). Jedyną stałą instytucją Grupy jest założony przez rządy czterech państw w 1999 roku Międzynarodowy Fundusz Wyszehradzki z siedzibą w Bratysławie. Fundusz wspiera społeczeństwa krajów Czworokąta Wyszehradzkiego.

INSTYTUCJA

Jedyną instytucją Grupy (jak dotąd) jest
Międzynarodowy Fundusz Wyszehradzki
(International Visegrad Fund).

Czy tak powinno być nadal?

RYSUNEK 3: Cele Strategii Lizbońskiej

• STRATEGIA EUROPA 2020

- - brak istotnej zmiany filozofii w podstawowych priorytetach w stosunku do realizowanej Strategii Lizbońskiej.
- **PRIORYTETY:**
- Oparcie na:
 - - wiedzy i innowacjach;
 - - gospodarce niskoemisyjnej pozwalającej zachować spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną;
 - - wzroście nakładów na B&R do 3% PKB rocznie;
 - - tworzeniu większej liczby miejsc pracy tak, aby wskaźnik zatrudnienia wzrósł do 75%;
 - - udziale osób młodych z wyższym wykształceniem w populacji ludzi młodych ma osiągnąć poziom min. 40%;
 - - gospodarce niskoemisyjnej (5 dyrektyw) – pakiet klimatyczno-energetyczny
 - - Małych i Średnich Przedsiębiorstwach (*Small Business Act*);
- Nowością jest wykorzystanie w większym stopniu zasady partnerstwa publiczno-prywatnego. Wadliwością jest brak spójności Strategii Lizbońskiej zdefiniowanej na poziomie całej UE i strategii realizowanych przez poszczególne kraje członkowskie. Było to istotną przyczyną niezrealizowania Strategii Lizbońskiej i nadal stanowi poważne wyzwanie dla Strategii Europa 2020
- **INSTRUMENTY:**
- - Fundusze Strukturalne
- **SPÓJNOŚĆ TERYTORIALNA:**
- - działania w ramach polityki spójności, które będą jednoznacznie podporządkowane realizacji priorytetów strategii
- **CZYLI**
- wspieranie edukacji, innowacji, zielonej gospodarki celem wyrównywania dysproporcji rozwojowych.

- **5 najważniejszych celów Strategii E2020 (headline targets):**
- inwestycje w B+R (R&D);
- edukacja & kształcenie
- energia vs. zmiany klimatyczne
- stopa bezrobocia
- redukcja ubóstwa & zwalczanie biedy
-
- **WĄTPLIWOŚCI:**
- - Polityka zasad vs. Polityka interesów
- - Ekstrapolacja vs. Wyobrażalne granice czasowe (Forsighting)
- - Wyzwania Instytucjonalne: wzrost znaczenia Parlamentu Europejskiego, osoba unijnego Prezydenta, minister spraw zagranicznych UE.

FIGURE 2: Relating Vitality ranking values for innovative and general entrepreneurship and to Outcome ranking values

		Innovative entrepreneurship/general entrepreneurship		
		High	Average	Low
Outcomes	High	Ireland Sweden Finland Norway	Denmark (Finland) (Norway)	(Ireland) (Denmark) (Sweden)
	Average	Belgium (Czech Republic)	UK Germany (UK)	Czech Republic (Germany) (Belgium)
	Low	(Portugal) (Spain) (Greece) (Poland)	Portugal (Hungary)	Hungary Spain Greece Poland

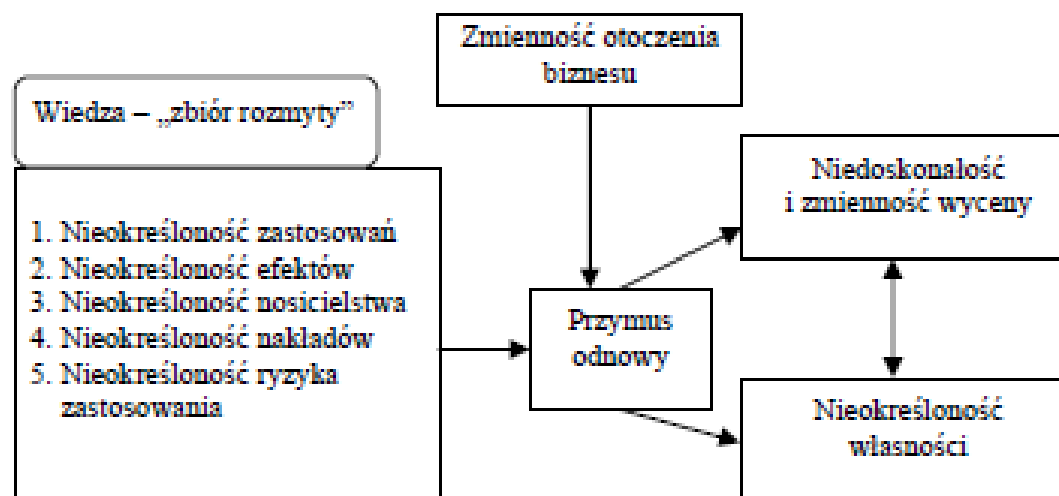
Note: Innovative entrepreneurship is reflected in the upper left-hand side of each square; general entrepreneurship is reflected in the lower right-hand side of each square.

TABELA 2: Zróżnicowane podejście do roli nauki i edukacji w życiu społeczno-gospodarczym

TENDENCJA AKADEMICKA (<i>academic drift</i>)	TENDENCJA POLITYCZNA (<i>political drift</i>)
Deklaracja Bolońska i jej wartości	Proces Boloński i jego wyznaczniki
Akademicy	Urzednicy, politycy
Wieloaspektowość życia akademickiego	Linearność decyzji dot. szkolnictwa wyższego
Zróżnicowanie jako wartość kulturoznawcza	Ujednolicanie instytucjonalne
Wartości poznawcze: prawda, refleksyjność, głębia	Żądanie szybkiej i bezpośredniej efektywności badań i kształcenia
Etos akademicki, samorządność i odpowiedzialność	Kultura instytucjonalna: wiarygodność i jej kontrola
Swobody akademickie, a z nimi kreatywność, niestandardowość i innowacyjność	Instrumentalizacja kształcenia i badań, procedury „ubiegania się o”
Relacje mistrz – uczeń	Relacje „customer oriented”
Ewaluacja (doskonalenie) – jakość sprawą uczelni	Akredytacja – zewnętrzne potwierdzanie jakości

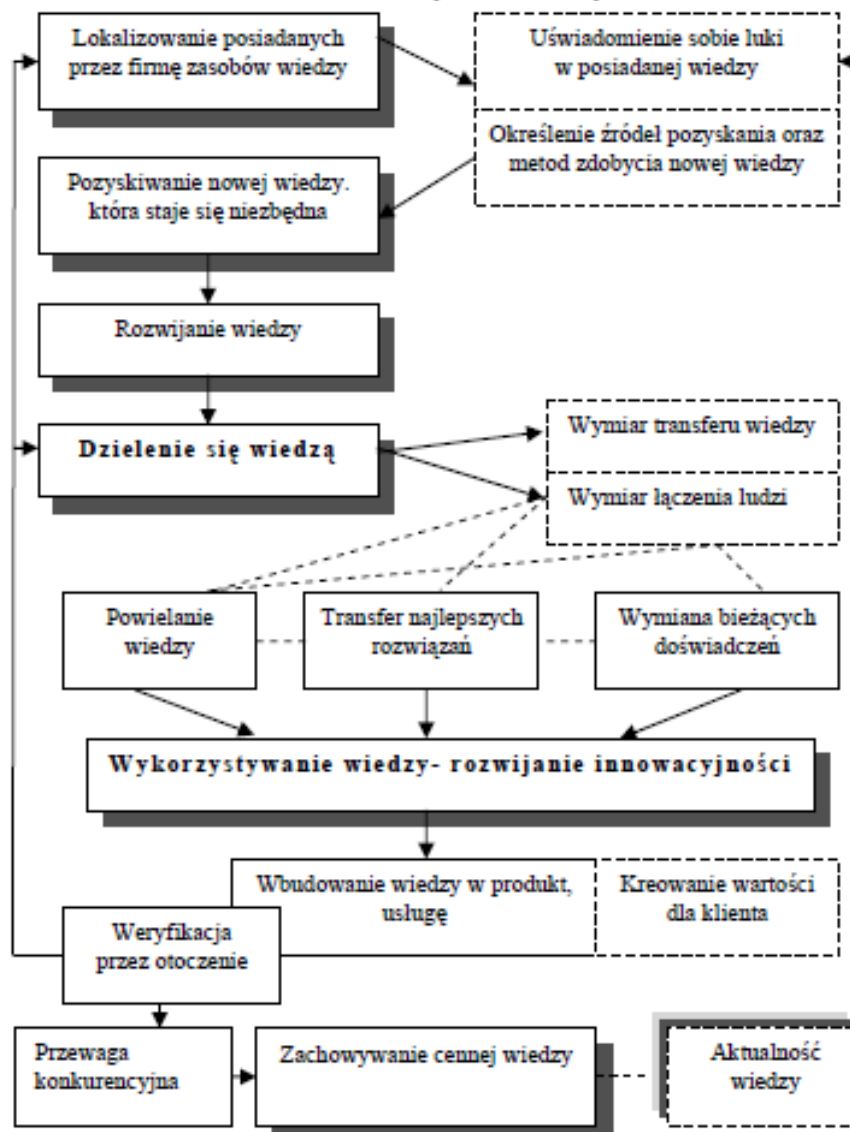
Źródło: Chmielecka (2005).

RYSUNEK 1: Cechy szczególne wiedzy jako zasobu strategicznego

Źródło: Koźmiński (2005), s. 97.

RYSUNEK 2: Kluczowe procesy zarządzania wiedzą

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Probst, Raub, Romhardt (Zarządzanie wiedzą w organizacji).

Czynniki powodzenia

Warto jednak podkreślić, że powodzenie i skuteczne wykorzystanie możliwości, jakie uzyskuje Polska w nowym okresie programowania UE 2007–2013, będzie zależało od wielu czynników, z których za najważniejsze można uznać:

- sprawność systemu instytucjonalnego zaangażowanego w realizację programów operacyjnych (jako nadal deprecjowany z punktu widzenia oddziaływania czynnik należy wskazać lekceważenie niewystarczającej liczby urzędników zaangażowanych w obsługę projektów współfinansowanych ze środków UE, niskie wynagrodzenia za pracę wymagającą wysokich kwalifikacji);
- uproszczenie skomplikowanych procedur przetargowych i zawiłość przepisów prawnych;
- inwestycje w kapitał ludzki, rozwijanie współpracy pomiędzy nauką a gospodarką;

Czynniki powodzenia 2

- zwiększony udział i rozwój partnerstwa publiczno-prywatnego;
- nadrzędność wizji rozwoju regionów i całego kraju, w oparciu o prawidłową diagnozę rzeczywistych potrzeb i pożądanych efektywnych ekonomicznie działań, nad partykularnymi interesami politycznymi (kluczowym procesem będą podejmowane decyzje dotyczące określenia czytelnych kryteriów przyznawania dofinansowania na takie projekty i przedsięwzięcia, których realizacja będzie oddziaływała i faktycznie się odnosiła do założeń Strategii Lizbońskiej).

Można zatem powiedzieć, iż proces realizacji celów Strategii Lizbońskiej w praktyce powinien obejmować kompilację zintegrowanych działań będących pochodną nowej jakości metod i instrumentów polityki naukowej, technologicznej, innowacyjnej, regionalnej, pieniężnej, fiskalnej, zatrudnienia itp.¹⁸

Decyzje władz regionalnych

Wiedza i świadomość proinnowacyjna władz publicznych jest fundamentalnym warunkiem podmiotowości władz regionalnych, a zarazem podstawowym czynnikiem kształtującym regionalną politykę innowacyjną.

1. Władze regionalne muszą posiadać możliwość podejmowania suwerennych decyzji. Muszą być samorządne i samodzielne w tworzeniu polityki innowacyjnej. Powinny posiadać dostateczny zakres swobody w tworzeniu i realizacji polityki innowacyjnej.
2. Władze regionalne muszą posiadać możliwość realizacji swoich celów. Warunkiem koniecznym jest posiadanie odpowiednich instrumentów i środków finansowych umożliwiających oddziaływanie na regionalny system innowacji.
3. Władze regionalne muszą charakteryzować się zdolnością świadomego działania. Inaczej mówiąc, powinny cechować się kompetencyjnością i świadomością, która tworzona jest przez następujące elementy składowe:
 - świadomość władz lokalnych miejsca i roli, jaką pełnią w regionalnym systemie innowacji - świadomość własnych zadań i kompetencji, własnych możliwości kreowania zdolności innowacyjnych regionu;
 - świadomość stanu posiadania i procesów zachodzących w gospodarce regionalnej. Decyduje o tym wiedza władz regionalnych o specyficznych procesach innowacyjnych zachodzących w regionie;
 - świadomość otoczenia regionalnego – wiedza o zewnętrznych uwarunkowaniach determinujących rozwój procesów innowacyjnych w regionie;
 - świadomość efektów i skutków własnych decyzji i działań w krótkim, ale przede wszystkim w długim horyzoncie czasowym.

Rola Klastrow

Nie ma i nie może być jednej metody tworzenia klastra. Wynika to z niepowtarzalności zasobów, jakimi dysponują regionalne gospodarki. Komisja Europejska wskazuje na kilka charakterystycznych etapów występujących w trakcie budowy klastra.

- Etap I – powstawanie i koncentracja firm tej samej branży lub przedsiębiorstw pokrewnych. Sprzyjające otoczenie powoduje uruchamianie przedsiębiorstw przez lokalnych i zewnętrznych inwestorów. Kolejne przedsiębiorstwa powstają w oparciu o wiedzę nabytą u innego przedsiębiorcy, w ośrodku szkoleniowym bądź jako odpowiedź na zapotrzebowanie przedsiębiorstwa macierzystego. Często decyduje przypadek lub nagromadzona wiedza w jednostkach naukowo-badawczych pracujących w regionie. Powstaniu klastra sprzyja także jednorodność produkcji, wspólny system wartości i kultywowane zwyczaje, wzajemne zaufanie i chęć współpracy.
- Etap II – specjalizacja w zawodzie. Tworzy się nowy rynek pracy w postaci dostawców surowca, kooperantów i dystrybutorów, dzięki czemu obniżają się koszty transakcyjne.
- Etap III – czas tworzenia się otoczenia biznesowego wspierającego rozwój przedsiębiorstw. Powstają stowarzyszenia producenckie, izby handlowe, ośrodki szkoleniowo-doradcze, powstają czasopisma i wydawnictwa specjalistyczne.
- Etap IV – następuje rozwój tożsamości i budowanie marki klastra. Powoduje to napływ nowych inwestorów i wykwalifikowanej siły roboczej.
- Etap V – charakteryzuje się intensywną wymianą wiedzy i tworzeniem niepowtarzalnych wartości, opartych na specyficznych relacjach, niedostępnych dla przedsiębiorstw i instytucji spoza klastra.

Klasy 2

Aby zaistniały silne i konkurencyjne klasy, musi nastąpić zgodna współpraca właścicieli przedsiębiorstw oraz szeroko rozumianego otoczenia w postaci instytucji współpracujących z biznesem, placówek naukowo-badawczych oraz przedstawicieli administracji rządowej i samorządowej. Podstawowym warunkiem funkcjonowania klasy jest wzajemne zaufanie oraz zamiana wzajemnej walki konkurencyjnej na współpracę w celu podjęcia skutecznej konkurencji na nieosiągalnych do tej pory obszarach.

Korzyści twarde:

- niższe koszty transakcyjne;
- niższe koszty działalności przedsiębiorstwa;
- możliwość zawierania korzystnych umów długoterminowych na dostawy i sprzedaż;
- łatwiejszy dostęp do informacji o sytuacji rynkowej i konkurentach;
- dostęp do nowych technologii i innowacyjnych rozwiązań oraz wzrost możliwości ich wdrożenia
- kreowanie i dostęp do nowych rynków zbytu.

Korzyści miękkie:

- zwiększenie siły oddziaływania na otoczenie;
- łatwiejszy dostęp do wyedukowanej kadry;
- łatwiejszy i tańszy dostęp do wiedzy;
- budowa wspólnej rozpoznawalnej marki;
- kształtowanie się świadomości przedsiębiorców przekładającej się na współpracę i społeczną odpowiedzialność biznesu (CSR).

ZACHĘTA

Może nie tylko warto wiedzieć co u sąsiada z Grupy V4 „w trawie pishczy” lecz także warto z nim i pozostałymi ściśle współdziałać przy tworzeniu wartości dodanych dla dobra wspólnego tej Grupy w projekcie Europa 2020 ???

– Myślę, że tak!!!

Skuteczną drogą do takiego celu wydaje się być zbudowanie Regionu Wirtualnego V4 w klasterze z Regionem Wirtualnym PBU

Dziękuję za uwagę